

Nr 492

Av herr **Svensson** i Ljungskile m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 98, angående ändrade bestämmelser om resandes rätt att fritt införa jordbruksregleringsvaror.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 98 till årets riksdag med förslag till ändrade bestämmelser om resandes rätt att fritt införa jordbruksregleringsvaror uttalar departementschefen bl. a. att "det viktigaste medlet att upprätthålla gällande prisregleringssystem för jordbruks- och fettvaror är att genom uttagande av avgifter skapa ett visst gränsskydd mot lägre priser i utlandet".

En alltmer tilltagande resandeförsel av jordbruksprodukter — främst smör, köttvaror och socker — utan erläggande av införselavgifter har emellertid kommit att i ej oväsentlig grad försvaga det jordbruket i prisavtalet tillförsäkrade gränsskyddet. I jordbruksprisavtalet har visserligen förutsetts en viss import av jordbruksregleringsvaror utan erläggande av föreskrivna införselavgifter, nämligen sådan import som, på grund av hänvisningar i förordningen 1956:401 till 5 § tulltaxeförordningen jämte tillämpningsföreskrifter, kan äga rum vid legitima turistresor. Då överenskommelsen om det nya prissystemet träffades, utgick man från jordbrukets sida från att införseln med resande skulle regleras i enlighet med dessa bestämmelser. Denna införsel har emellertid sedermera erhållit en omfattning, som icke kunde förutses, då överenskommelsen träffades, och som måste anses stå i uppenbar motsättning till vad som avsetts med resandebestämmelserna. I synnerhet har införandet av sockerskatten i Sverige och den senaste prissänkningen för det danska smöret medfört en mycket stark stegring av resandeförseln.

För att komma till rätta med den alltmer svårbemästrade resandeförseln har statens jordbruksnämnd och generaltullstyrelsen i framställningar var för sig hemställt, att en kvantitetsbegränsning införes och att den bör fastställas till sammanlagt 5 kg av sådana varor, som omfattas av jordbruksregleringen och är avgiftsbelagda. Det förutsattes, att den avgiftsfria importkvantiteten endast medges resande, som uppnått en sådan ålder, att han kan sägas självständigt införa varan. Härutöver har generaltullstyrelsen föreslagit, att den angivna avgiftsfria importen skall avse endast en vecka.

Jordbrukets förhandlingsdelegation har i huvudsak tillstyrkt myndigheternas framställningar. Härvid uttalade delegationen bl. a., att den införsel av livsmedel med resande, som sedan mer än ett års tid ägt rum i ständigt ökande omfattning, stod i klar strid med det jordbruksprisavtal, som träffats mellan statsmakterna och jordbruket, varigenom jordbruket åsamkades högst betydande ekonomiska förluster. I princip var förhandlingsdelegationen av den bestämda uppfattningen, att nu gällande uppgörelse icke gav utrymme för annat än en normal varuinförsel med resande i överensstämmelse med gällande bestämmelsers avfattning och reella innebörd. Förhandlingsdelegationen fann sig dock böra såsom ett försök godtaga de av de båda myndigheterna framlagda förslagen. Detta skedde i förhoppning att de förordade åtgärderna, närmast enligt generaltullstyrelsens förslag, skulle medföra åsyftat resultat. Därest så icke blev fallet, måste frågan enligt förhandlingsdelegationens uppfattning tagas under förnyad omprövning med utgångspunkt från de förutsättningar, under vilka jordbrukets prisskydd för treårsperioden överenskomts.

Departementschefen säger sig i propositionen dela de båda ämbetsverkens uppfattning så till vida, att han anser, att en viss kvantitetsgräns bör stadgas för sådana jordbruksvaror, beträffande vilka en sådan visar sig erforderlig. I propositionen uttalas vidare, att det för närvarande torde "vara tillräckligt med en direkt angiven kvantitetsgräns beträffande fettvaror och smör. Den sammanlagda kvantitet av dessa varor, som en resande avgiftsfritt skall få införa, synes till vidare böra bestämmas till 5 kg, varav högst hälften smör".

Beträffande förutsättningarna i övrigt för den avgiftsfria införseln föreslås alltjämt gälla, att varorna skall vara avsedda för den resandes eller honom närstående personers personliga behov. Nu gällande villkorsföreskrift, att resan uppenbarligen icke företagits i huvudsakligt syfte att avgiftsfritt införa varor, föreslås ersatt av ett villkor av innebörd, att varornas mängd och beskaffenhet kännetecknar dem såsom avsedda för omedelbart, icke yrkesmässigt bruk. Sistnämnda bestämmelse avses gälla även smör och fettvaror, även om införseln härav i enlighet med förslaget maximeras genom en direkt bestämmelse härom. Vidare förklarar sig departementschefen icke ha någon erinran mot den praxis, som tillämpas vid dessa tullanstalter och som innebär, att resande som medför större matvarukvantitet underkastas särskild kontroll.

Som närmare framgår av myndigheternas framställningar är det fråga om betydande varukvantiteter. Under veckan 16—22 februari fördubblades antalet inresande över Hälsingborg och uppgick därmed, trots otjänliga väderleksförhållanden, till 50 000 personer. Även över Malmö skedde under perioden 17—22 februari en fördubbling av antalet

inresande till 30 000 personer. Resandeförseln av smör och annat matfett uppgick därvid till 170 ton resp. 100 ton. Detta motsvarar en årsimport av ca 14 000 ton matfett. Det är uppenbart att resandefrekvensen kommer att undergå en ytterligare mycket stark stegring med inträdet av den egentliga turistsäsongen. Därmed kommer också den avgiftsfria införseln av livsmedel att tilltaga, vilket kommer att ytterligare accentuera den svåra överskottssituationen för smör, som ändock väntas inträda med den säsongsmässiga ökningen av mjölk- och smörproduktionen.

Enligt de i propositionen förordade bestämmelserna bortfaller villkoret att resan icke företagits i huvudsakligt syfte att avgiftsfritt införa varor. Det innebär i realiteten att de rena affärsresorna legaliseras. För att begränsa införseln föreslås dels en kvantitetsgräns för matfett av 5 kg per person och dels en bestämmelse att varornas mängd och beskaffenhet kännetecknar dem såsom avsedda för omedelbart, icke yrkesmässigt bruk. I praktiken torde endast kvantiteterna kunna kontrolleras. Den enklaste och från olika synpunkter mest tillfredsställande ordningen torde därför vara att kvantiteterna direkt anknyter till inköpsvanorna i Sverige.

I själva verket torde det höra till undantagen, att en svensk husmor vid sina reguljära inköp till hushållet köper så mycket smör på en gång som 2 ½ kg. En av Svenska mejeriernas riksförening för något år sedan utförd undersökning av husmödrarnas köpvanor gav sålunda vid handen, att 96 % av samtliga smörköp i detaljhandeln omfattade en kvantitet på högst 1 kg. Endast 2 % omfattade 2 kg eller däröver. Läget är likartat för övriga i detta fall aktuella varor. En av Detaljhandelns utredningsinstitut år 1956 genomförd undersökning av de i fråga om resandeförsel jämte smöret vanligaste varuslagen, margarin och socker, visar, att de enskilda köpen i detaljhandeln av dessa varor endast i obetydlig omfattning överstiger 1 kg åt gången. Av margarinköpen avsåg sålunda 98,7 % inköp av högst 1 kg (92,7 % avsåg ½ kg), och av inköpen av strösocker föll 79,8 % på kvantiteter ej överstigande 1 kg.

Någon liknande undersökning föreligger veterligt icke beträffande kött och fläsk. Dock synes man knappast ha någon anledning antaga, att de enskilda köpen härvidlag nämnvärt avviker från köpvanorna i fråga om smör.

Som framgår av de ovan anförda uppgifterna angående köpvanorna, uppgår de normala hushållsinköpen av de i resandeförseln vanligast förekommande varuslagen smör, margarin och socker i mycket ringa omfattning till mer än 1 kg per inköp. Med hänsyn härtill kan en kvantitetsbegränsning i enlighet med den av ämbetsverken föreslagna till sammanlagt 5 kg av sådana varor som omfattats av jordbruksregle-

ringen, icke anses komma att utöva någon hindrande inverkan på sådan införsel av dylika varor, som är avsedda för omedelbart, icke yrkesmässigt bruk.

Under hänvisning till vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte bifalla i föreliggande proposition framförda författningsförslag, dock att i författningen införes bestämmelse om begränsning av resandes rätt att fritt införa sådana jordbruksregleringsvaror, som är avgiftsbelagda, till sammanlagt 5 kg, varav högst 1 kg smör och 1 kg margarin, samt att Kungl. Maj:t erhåller bemyndigande att fastställa de närmare riktlinjerna för denna införsel i enlighet med ovan framförda synpunkter.

Stockholm den 9 april 1958

Wald. Svensson

Johan Ahlsten

A. Widén

Gustaf Kollberg

Karl Kilsmo